

Ali si kaj pridobimo s tem, da bode v prihodnje kuhinjska sol za 2 gld. 48 kr. cenejša, živinske soli pa ne bode več?

Večina poslancev, ki je v državnem zboru to postava sklenola, misli, Bog ve kakošno dobroto je človeku skazala; ali pogledimo to od njih imenovano „dobroto“ bolj na tanko.

Cent kuhinjske soli, ki je dozdaj veljal okoli 8 gld. 50 kr. bode v prihodnje za dva gld. 48 kr. cenejša, — po takem bode cent veljal okoli 6 gld. čeravno ima naše cesarstvo toliko soli in se s tako majhnimi stroški prideluje, da bi lahko bila polovico cenejša. Ali tudi to znižanje soli bomo morali drago plačati in sicer s tem, da za živino ne bomo več dobivali soli, ki se je dozdaj po 2 gld. 80 kr. prodajala. Kar je tedaj edna roka dala, je vzela druga. Kmetijski gospodarji potrebujejo za živino soli, ako je hočejo s pridom rešiti, — ker pa si ne morejo kupiti živinske, morali bodo dati kuhinjsko. Dozdaj se je kuhinjska kupovala po 8 gld. 50 kr. in živinska po 2 gld. 80 kr. cent, skupaj tedaj ta 2 centa po 11 gld. 30 kr. v prihodnje bo moral za ravno to potrebo (2 centa po 6 gld.) plačati 12 gld. Po takem se tedaj za veliko večino kmetijskih ljudi, ki za živino potrebujejo soli, sol nikakor ni znižala, ampak podražila.

Minisier kmetijstva sicer išče sredstva, kako bi se dala iz kuhinjske soli delati taka živinska, da bi je človek ne mogel uživati, in po tem bi se sopot vpeljala živinska sol. Ali skrivnosti, katerih iskati vsemu drugemu svetu ni bilo potreba, kako da jih išče ravno naša država soli toliko polna kakor nobena druga? „Nov.“

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

Del IV.

14. Ni nam vendar zadosti želeti in vedeti zamenjivati, treba nam je imeti stvari, da jih zamenjujemo t. j., drugič treba je plodne industrije. Da še kdo naj bolj želi žakelj moke ali funt soli, ne more je inače dobiti, ako ne da štacunarju kaj druga veljavnega v zameno. Jako bogat človek napravi na leto mnogo več zamen kakor ubogi, delavec, ki dela za dobro plačo več, kakor kateri se le slabo plačuje, kmetovavec si mnogo več potrebnih in vgodnih mu stvari omisli, t. j. zamen načini kedar mu je dobra letina, nego kedar slaba. A v obče, bogata dežela ima več zamen doma in drugod nego vboga, ktera napreduje več, nego ktera zaostaja, ter ena in ista dežela več v dobi dobre, nego v časih slabe industrije.

15. Tretji pogoj je moralni karakter. Ljudje ne zamenjajo vsikdar ob enem veljavo za veljavo, blago za blago; dostikrat en ali drugi čaka za povratek, kterege ima za zameno svojega blaga dobiti, t. j. da svoje izpravke ali kapital na dobro zaupanje ali kredit. Veči del zamenjivanja ali trgovine teče po zaupanju ali kreditu: a kakšen je kredit takšno je zamenjivanje.

Lehko se nagne tukaj ta nepoštenju; kder pa so ljudje nepošteni, goljufujejo drug drugega v kolikoči in kakoči blaga, kterege medsebo zamenjujejo. Kder pa se tako godi, se zamenjivanje vedno pomanjšuje; gotovo nikdo, če si le inače pomagati more, z goljufi opravkov imeti neče. Zato so postave ki goljufe silijo pošteno ravnati; kedar so te po vsem pravične in se dobro svršujejo je več obilnega zamenjivanja, nego kedar so nepravične, sebične, enostranske, ter se le slabo in nepošteno rabijo. Tako se tedaj ravnajo po narodnem moralnem karakterju dobre postave, dobro njihovo izvrševanje, dobro izpravljanje in zamenjivanje blaga.

16. V ravno takšnih razmerah je naše zamenjivanje z tuji: če ravnamo z njimi pošteno in prijazno, dohajali bodo rajši z našimi svoje izdelke zamenjivat, nego drugod, kder se tako dobro ne spremajo. Na ta način mogoče nam bode leže si vsega pridobivati, česar potrebujemo; naša industrija in dober moralen karakter donašal nam bode dober sad in naplačo. Sebično, izlačitvo, enostransko ravnanje in politika se sama ubija, sama sebe naškoduje, tako pri celih narodih kakor pri vsakem pojedinem človeku.

(Dalje prihodnjič.)

Dopis.

Iz Maribora. Pri nas se kaže prav dobra letina, vsa zimska žita stojijo izvrstno, so lepo odcvela in imajo dolgo in debelo klasje, ravno tako stojijo tudi jara žita, in kuruza (turšica), oves, ječmen, proso, krompir itd. vse raste tako lepo, da je veselje gledati. Iz početka tega meseca je sicer že suša kuruzi začela, nekoliko škodovati, in sploh je bilo že deža potrebno; 10. t. m. smo pa dobili obilno mirnega in toplega deža, ki je spet vse oživel.

V vinogradih se kaže mnogo grozdja in je že tudi lepo ocvelo, če nas Bog obvarje hudega vremena, bomo imeli prav obilno bratvo.

V sudovnjakih pa je žalostna prikazen, jabelk in bruskek ne bo nič, krivo je morebiti to, da je bilo precej mrzlo, ko so drevesa cvela; črešenj tudi ni mnogo, orehov še je precej videti, marilic, breskev bo zelo malo; samo slive (češplje) so tako zelo polne, da če jih le ostane polovica, kar jih je zdaj na drevesih gledati, jih bomo dobili toliko, kolikor jih ni bilo že mnoga leta.

V vrtih za zelenje so pred dežjem pojele mnoge zemeljske bolhe, mnogo pa je vzela suša; zelja (kapusa) bo tedaj malo, če ne bo izrastlo bolj ono, ki se je po dežu nasadilo.

Če nam Bog ohrani to, kar se nam letos poprek kaže, moramo celo zadovoljni biti.

Od 21. do 21. t. m. bode pri naših č. o. franciškanih v slovenski fari pobožnost in sicer na čast 205 japonskih marternikov, ktere so sv. oče Pij IX. 7. julija 1867 zveličanim pristeli in med katerimi je tudi blizo 50 iz reda sv. Franciška. — Vsak dan bo ob devetih zjutra slovenska pridiga in pevana maša, ob petih popoldne pa nemška pridiga in blagoslov.

Iz Ormuža. F. W.—g. Že večkrat se je bralo po časnikih, kako Ljutomerska čitalnica krepko napreduje, kako pri vsakoj priliki, ktera se joj pruža, narod vzbuja, in kako po svojih pevcih mile glase slovenskih pesem med narod trosi in razširjava. Vendar mislim, da ne bode odveč, ako tudi jaz katero o njej pregovorim, posebno zarad tega, ker jena delavnost ni omejena samo na Ljutomer, ali na ljutomersko župo (faro), nego jen duh je doprl tudi v naš gradič. K temu je pa naj več pripomogel shod, kterege so čitalničini pevcu imeli v Velikonedelji in pa v Središču, ker vsakega izhoda se je vdeležilo več naših mestjanov, ako ravno ne iz narodnega sočutja, nego iz radovednosti. Kakor je obče znano, je naš grad zelo nemškutarški, in ne broji več narodnjakov, kakor kakih 5 ali 6, in še nedavno sem slišal nekega nemškutarja, kako se je bahal, da je naš grad naj solidarnejši in naj mirnejši, in da Ljutomerčane izsmehovati more, kateri imajo tako razprtijo „mit den dummen bündischen“. Ali zdaj se je, hvala Bogu, tudi tukaj začelo narodno gibanje vkljub vsemu nasprotovanju nemškutarjev. Zdaj se protivniki penijo od jeze, kakor se je zagorec penil, kadar je mjilo jedel misle da švajcarski sir je, in se pogovarjajo, da jim ne bode več živeti, da ne bodo več mogli uradovati, ako bode ta reč tako napredovala. Nič jim tedaj nekoristijo tisti policaji in žandarji, kateri so bili, kakor se je govorilo, pri izletu ljutomerskih čitalničinih pevcev z nalogom v Središče poslani, naj bi vsakega požirača nemcev (germanofaga) na mah v luknjo vtaknoli, ker vkljub vsemu temu se je začel slovenski duh razvijati in naši kmetje spoznavajo, da morajo na svojih nogah stati, ako hočejo sebi in narodu koristiti, oni so osvedočeni, da se sužen večidel le za dobro svojega gospodarja trudi, sam za se pa prazne pene dobiva. Govorilo se je pred nekoliko meseci, da bi se pri nas vtemeljilo narodno gledišče, ali žalibog ta je bila prazna, no nepotrpežljivo pričakujemo zdaj narodu veselico, ktera ima v kratkem biti in k kateri tudi pričakujemo ljutomerske čitalnične pevce. Zadnji čas smo imeli školni odbor voliti, ali obnašali smo se, skoraj bi rekel, brez vsega uma, ker izvolili smo dva mestjana, kterima se pravi, da sta neizmerno slaba prijatelja Slovencev, in pa enega moža iz ptuje župe. Taj odbor je imel važno nalogo voliti župnega učitelja, in od veselja nam je sree poskovalo, ker smo se nadjali, da bodo naši ponemčeni mestjani vsaj v tej važni reči nam in svojim pravični, ker med prošniki je bilo več izvrstnih v vseh školskih predmetih dobro izurjenih možev, — ali ta nam je hudo spodletela. Med prošniki je bil tudi neki mlad zvit mož vetrnjak, kter vsaki veter uboga; pred